

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Код: ФП15 (Бізнес-аналітика), ФП20 (Управління персоналом і економіка праці).

2. Назва: Управління витратами і ціноутворення.

3. Тип: навчальна дисципліна фахової підготовки.

4. Рівень вищої освіти: I (бакалаврський).

5. Рік навчання, коли пропонується дисципліна: 4.

6. Семестр, коли вивчається дисципліна: 8.

7. Кількість встановлених кредитів ЄКТС: 5,5.

8. Прізвище, ініціали лектора/лекторів, науковий ступінь, посада: Роцик І. А., кандидат економічних наук, доцент кафедри трудових ресурсів і підприємництва.

9. Результати навчання: після вивчення дисципліни студент повинен бути здатним:

- розробляти цінову політику і цінову стратегію підприємства;
- збирати та аналізувати інформацію про обсяги, структуру і поведінку витрат підприємства,
- калькулювати витрати, оцінювати вплив витрат на прибуток підприємства,
- визначати, на виробництво якої продукції підприємству доцільно витратити обмежені ресурси, яку кількість продукції доцільно виробляти, за якою ціною виготовлену продукцію доцільно реалізовувати,
- організувати бюджетне планування і контроль за центрами відповідальності, щоб отримувати бажаний прибуток.

10. Форми організації занять: аудиторне навчання (лекції, практична підготовка), самостійна робота, контрольні заходи (поточний, підсумковий контроль).

11. Дисципліни, що передують вивченню зазначеної дисципліни: менеджмент, економіка підприємства, планування і організація бізнесу, аналітика ринків, аналітика економічної діяльності та бізнес-середовища організації.

12. Зміст курсу: Суть і класифікація цін. Цінова політика і цінова стратегія підприємства. Методи ціноутворення. Витрати як чинник підприємницького прибутку. Система управління витратами. Сучасні дослідження теорії управління витратами. Класифікація витрат. Фактори і поведінка витрат. Методи визначення функції витрат. Сутність і класифікація систем калькулювання витрат. Калькулювання за замовленнями та за процесами. Калькулювання повних витрат. Калькулювання змінних витрат. Калькулювання за нормативними витратами. Методи аналізу взаємозв'язку «витрати – обсяг - прибуток». Особливості аналізу взаємозв'язку «витрати – обсяг - прибуток» за умов асортименту. Аналіз чутливості прибутку. Припущення, покладені в основу аналізу взаємозв'язку «витрати – обсяг - прибуток»

Процес прийняття рішень і релевантність інформації. Диференціальний аналіз варіантів управлінських рішень. Оптимальне використання ресурсів за умов обмежень. Рішення стосовно запасів (методика обґрунтування рішень). Модель прийняття рішення за умов невизначеності. Сутність бюджетування та його організація. Методика складання та взаємоузгодження бюджетів. Управління за відхиленнями. Концепція центрів відповідальності. Оцінювання діяльності центрів відповідальності.

13. Рекомендовані навчальні видання:

1. Голов С. Ф. Управлінський облік. Підручник. К.: ЦУЛ, 2018. 534 с. 2. Іванюта П. В., Лугівська О. П. Управління ресурсами і витратами: Навч. посіб. / За ред. д.е.н., проф. Іванюти С.М. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 320 с. 3. Круш П.В. Ціноутворення : підручник / П.В. Круш, О.І. Андрусь. К.: КПП ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2019. 292 с. 4. Окландер М.А. Маркетингова цінова політика. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 240 с. 5. Останкова Л., Літвінов Ю., Літвінова Т., Підгорна О. Ціноутворення в умовах ринку. К.: Центр навчальної літератури, 2019. 400 с. 6. Тарасенко С.І. Управління витратами : навч. посібник. Кам'янське : ДДТУ, 2018. 305 с. 7. 06-05-85М Методичні рекомендації до виконання практичних завдань і самостійної роботи з навчальної дисципліни „Управління витратами та ціноутворення” здобувачами вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за освітньо-професійними програмами «Бізнес-аналітика», «Управління персоналом і економіка праці» спеціальності 051 «Економіка» денної і заочної форм навчання / Роцик І.А. Рівне: НУВГП, 2021. 29 с.

14. Заплановані види навчальної діяльності та методи викладання:

30 год. лекцій, 28 год. практичних занять, 107 год. самостійної роботи. Разом – 165 год.

Методи: лекції з використанням мультимедійних презентацій; практичні заняття з виконанням індивідуальних творчих завдань, використанням роздаткового матеріалу.

15. Форми та критерії оцінювання:

Оцінювання здійснюється за 100-бальною шкалою.

Підсумковий контроль (40 балів): **екзамен** письмовий в кінці 8 семестру.

Поточний контроль (60 балів): тестування, виконання індивідуальних завдань.

16. Мова викладання: українська

Завідувач кафедри трудових ресурсів
і підприємництва, д.е.н., професор

Г.Ю.Мищук

DESCRIPTION OF EDUCATIONAL DISCIPLINE

1. Code: FP15 (Business Analytics), FP20 (Human Resources Management and Labour Economics).

2. Title: Cost management and pricing.

3. Type: educational discipline of professional training.

4. Level of higher education: the 1st (Bachelor's degree).

5. Year of study when the discipline is proposed: 4.

6. Semester when the discipline is studied: 8.

7. Number of established ECTS credits: 5,5.

8. Surname, initials of the lecturer/ lecturers, scientific degree, position: I. Roshchuk, PhD (Candidate of Economic Sciences), associate professor of the Department of Labor Resources and Entrepreneurship.

9. Learning outcomes: after studying the discipline the student must be able to:

- develop the price policy and price strategy of the enterprise;
- collect and analyze information about the volume, structure and behavior of the company's costs,
- calculate costs, assess the impact of costs on the company's profit,
- to determine which products it is appropriate for the enterprise to spend limited resources on, what quantity of products it is appropriate to produce, at what price it is appropriate to sell the manufactured products,
- organize budget planning and control over responsibility centers in order to obtain the desired profit.

10. Forms of organizing classes: training classes (lectures, practical training), independent work, control measures.

11. Disciplines preceding the study of the specified discipline: Basics of Business, Accounting and Auditing, Analysis of Economic Activity.

12. Course content: Essence and classification of prices. Pricing policy and pricing strategy of the enterprise. Pricing methods. Costs as a factor of business profit. Cost management system. Modern studies of the theory of cost management. Classification of costs. Factors and spending behavior. Methods of determining the cost function. The essence and classification of costing systems. Calculation by orders and by processes. Calculation of total costs. Calculation of variable costs. Calculation according to regulatory costs. Methods of analyzing the relationship "costs - volume - profit". Analysis of the relationship "costs - volume - profit" under the conditions of the assortment. Profit sensitivity analysis. Assumptions underlying the analysis of the relationship "costs - volume - profit"

The decision-making process and the relevance of information. Differential analysis of options for management decisions. Optimal use of resources under conditions of restrictions. Decisions regarding stocks (methodology of decisions substantiation). A model of decision-making under conditions of uncertainty. The essence of budgeting and its organization. Methodology of drawing up and coordinating budgets. Deviation management. The concept of responsibility centers. Evaluation of the responsibility centers activity.

13. Recommended editions:

1. Holov S. F. *Upravlinskyi oblik*. Pidruchnyk. K.: TsUL, 2018. 534 s.
2. Ivaniuta P. V., Luhivska O. P. *Upravlinnia resursamy i vytratamy: Navch. posib. / Za red. d.e.n., prof. Ivaniuty S.M.* K.: Tsentri navchalnoi literatury, 2019. 320 s.
3. Krush P.V. *Tsinoutvorennia : pidruchnyk / P.V. Krush, O.I. Andrus.* K.: KPI im. Ihoria Sikorskoho, Vyd-vo «Politekhnika», 2019. 292 s.
4. Oklander M.A. *Marketynhova tsinova polityka.* K.: Tsentri navchalnoi literatury, 2019. 240 s.
5. Ostankova L., Litvinov Yu., Litvinova T., Pidhorna O.

Tsinoutvorennia v umovakh rynku. K.: Tsentri navchalnoi literatury, 2019. 400 s. 6. Tarasenko S.I. Upravlinnia vytratamy: navch. posibnyk. Kamianske : DDTU, 2018. 305 s. 7. 06-05-85M Metodychni rekomendatsii do vykonannia praktychnykh zavdan i samostiinoi roboty z navchalnoi dystsypliny „Upravlinnia vytratamy ta tsinoutvorennia” zdobuvachamy vyshchoi osvity pershoho (bakalavrskoho) rivnia za osvitho-profesiinymy prohramamy «Biznes-analityka», «Upravlinnia personalom i ekonomika pratsi» spetsialnosti 051 «Ekonomika» dennoi i zaochnoi form navchannia / Roshchuk I.A. Rivne: NUVHP, 2021. 29 s.

14. Planned types of educational activities and teaching methods:

lectures – 30 hours, practical classes – 28 hours, independent work – 107 hours. Total – 165 hours.

Methods of teaching: lectures using multimedia tools and handouts, practical classes with the individual creative tasks

15. Forms and assessment criteria:

The assessment is carried out on a 100-point scale.

Final control (40 points): exam test at the end of the 8th semester.

Current control (60 points): testing, questioning, doing of individual tasks.

16. Language of teaching: Ukrainian.

Head of the Department

H.J.Mishchuk, Doctor of Economics, Professor

Національний університет
водного господарства
та природокористування